

היום נלמד בעזרת ה':

נדריים דף נ

רבי עקיבא: כשהיה עם הארץ הוא קידש לאישה את בתו של כלבא שבוע העשיר, שמע על כך כלבא שבוע והדיר את בתו שלא תהנה מכל נכסיו. הלכה רחל והתחתנה איתו בסתיו (ויש גורסים 'בסתר'), לא היה להם היכן לגור והם ישנו בבית התבן, והיה רבי עקיבא מלקט את התבן משערותיה של רחל. אמר לה רבי עקיבא: אם יהיה לי כסף אני אעשה לך 'ירושלים של זהב' (= עטרה מזהב על הראש שמצוירת בה ירושלים. במסכת שבת דף נט' כתוב שלאחר שנתעשר רבי עקיבא הוא קיים לאשתו את הבטחתו). בא אליהו הנביא ונדמה להם כבן אדם וקרא אליהם מהפתח 'תביאו לי קצת תבן כי אשתי ילדה ואין לי מה לתת לה בשביל לשכב עליו'. אמר רבי עקיבא לרחל: 'תראי, הנה בן אדם שאפילו תבן אין לו'...

אמרה רחל לרבי עקיבא 'לך לבית המדרש ללמוד תורה'. הלך ללמוד 12 שנה לפני רבי אליעזר ורבי יהושע. כאשר נשלמו 12 השנים הוא חזר לביתו, כשהגיע לאחורי ביתו הוא שמע איש אחד רשע אומר לרחל טוב עשה אביך שהדיר אותך מנכסיו: א - בעלך אינו דומה לך כי אינו מגיע ממשפחה חשובה כשלך, ב - שהוא השאיר אותך אלמנה חיה כל השנים.

אמרה אשתו לרשע: אם הוא היה שומע לי הייתי רוצה שהוא ישאר עוד 12 שנים אחרות בבית המדרש. אמר רבי עקיבא לעצמו הואיל והיא נתנה לי רשות אני אחזור לאחורי, חזר והלך ללמוד עוד 12 שנים אחרות. ואז הוא חזר לביתו עם 24 אלף תלמידים. יצאו 'כל העולם' לקבל את פניו, ואף רחל קמה לצאת לקבל את פניו, אמר לה אותו רשע 'ואת להיכן את הולכת עם בגדייך הקרועים?' אמרה לו 'יודע הוא שהצטערתי בשבילו ולא יזלזל בי' והיא ציטטה פסוק הרומז על כך.

הלכה רחל להראות לפני רבי עקיבא, והתלמידים דחו אותה, אמר להם רבי עקיבא 'שלי ושלכם שלה'.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

שמע כלבא שבוע שהגיע רב גדול לעיר (והוא לא ידע שזהו רבי עקיבא, כמבואר במסכת כתובות), הלך ונשאל על נדרו והתיר לו אותו רבי עקיבא (כמסופר שם את כל המעשה). ואז נתן לו כלבא שבוע חצי מנכסיו, כתוצאה מכך התעשר רבי עקיבא.

מן שית מילי: משישה דברים התעשר רבי עקיבא.

הראשון מנכסי כלבא שבוע כנ"ל.

מן אילא דספינתא: מה'איל' של הספינה. שבכל ספינה היו עושים עץ בצורת 'איל' שהיו ממלאים אותו בדינרי זהב, לנחש ולסימן שהספינה תעבור את המסע בקלות. פעם אחת שכחו אנשי הספינה את האיל על החוף ובא רבי עקיבא ומצא אותו [רבי עקיבא רצה להחזיר אותו לבעליו הגויים, אך כשהם ראו שהוא אדם כל כך נאמן הם התרגשו ונתנו לו אותו במתנה - שיטה מקובצת].

ומן גוזא: ומתיבת אוצרות. שפעם אחת נתן רבי עקיבא 4 זוזים ליורדי הים בשביל שיקנו לו משהו, אך הם לא מצאו כלום, רק תיבת אוצרות על שפת הים. לקחו אותה והביאו אותה אליו, ואמרו לו 'ימתין אדוננו עד שנביא לך משהו טוב יותר'. רבי עקיבא פתח אותה ומצא שהיא מלאה בדינרים.

דזימנא חדא: ואיך הגיע האוצר לשפת הים? פעם אחת טבעה ספינה בים של סוחרים ישמעאלים (= דמן דסרוקיתא) וכל הכסף שהיה בספינה היה בתוך אותו אוצר, והאוצר הזה נמצא באותו זמן שהסוחרים חפשו מה להביא לרבי עקיבא.

ומן מטרוניתא: פעם אחת הוצרכו החכמים הרבה כסף בשביל בית המדרש, הם שלחו את רבי עקיבא ללוות את הכסף משרה גוייה שגרה על שפת הים. היא אמרה לרבי עקיבא מי יהיה הערב? אמר לה מי שתרצי. אמרה לו הקב"ה והים. כשהגיע זמן הפרעון רבי עקיבא נהיה חולה ולא יכל לבוא אליה. היא ראתה שהוא לא מגיע הלכה אל שפת הים.

באותו זמן הכניס הקב"ה רוח שטות בבת של הקיסר, והיא זרקה ארגז מלא באבנים טובות לים. הארגז הגיע אל המטרוניתא והיא לקחה אותו. לאחר שרבי עקיבא התרפא הוא בא אליה להחזיר את החוב, אמרה לו: הלכתי לערב והוא פרע לי את החוב, ונשאר לי עודף והוא שייך לך. ומהכסף הזה התעשר רבי עקיבא.

ומן אשתו של טורנוסרופוס: טורנוסרופוס היה מתווכח עם רבי עקיבא בפני הקיסר, ורבי עקיבא תמיד היה מצנח אותו. ראתה אשתו של טורנוסרופוס שבעלה עצוב, אמרה לו תן לי רשות להכשיל אותו בזימה, כי 'אלוקיהם שלו אלו שונא זימה' וכך תנצח אותו. כשראה אותה רבי עקיבא הוא ירק, צחק, ובכה. שאלה אותו מה פשר הדבר? אמר לה רבי עקיבא שני דברים אגלה לך: ירקתי על כך באת מטיפה סרוחה. בכיתי על כך שהיופי שלך יתבלה בעפר. ולא רצה לגלות לה שצחק כי ראה ברוח הקודש שהיא תתגרר והוא ישא אותה לאשה, וכך היה (עיין ר"ן).

ומן קטיעא בר שלום: איש זה היה שר גוי שאהב יהודים. הקיסר רצה להרוג אותם ושאל את השרים על פי משל מה עליו לעשות עם היהודים, כשהנמשל הוא להרוג אותם. אבל קטיעא בר שלום הוכיח למלך שאינו יכול להרוג אותם. אמר לו המלך: אתה צודק, אבל מכיון שניצחת את המלך, החוק הוא שמי שניצח את המלך מכניסים אותו לבית מלא עפר והוא מת שם. בדרך לרצות את עונשו, אמר קטיעא שהוא נותן את כל נכסיו לרבי עקיבא וחבריו. רבי עקיבא פירש את כוונתו של קטיעא שהוא יקבל חצי וחבריו חצי, ומזה נתעשר רבי עקיבא. (עיין עבודה זרה י')

*

רב גמדה נתן 4 זוזים לספנים כדי שיביאו לו משהו, לא מצאו מה להביא לו והביאו לו קוף, ברח מהם הקוף ונכנס לתוך חור אחד, חפרו הספנים בחור כדי להוציאו משם ומצאוהו רובץ על מרגליות, הביאו הספנים את הקוף והמרגליות לרב גמדה ומכר הוא התעשר. (את המרגליות הם הביאו לו ממידת חסידות אבל לא היו צריכים להביא לו אותם מעיקר הדין).

אמרה ליה בת קיסר: בתו של הקיסר אמרה לרבי יהושע בר חנניה - 'תורה מפוארת נמצאת בכלי מכוער', כלומר שהתורה נמצאת בך ואתה מכוער. אמר לה רבי יהושע - תלמידי מבית אביך הקיסר שבמה הוא מניח את היין שלו? ענתה לו - בכלי חרס (= שהם פשוטים). אמר לה - כולם מניחים בכלי חרס וגם אתם מניחים בכלי חרס? והרי אתם חשובים ועליכם להניח את היין בכלי כסף וזהב! הלכה בת הקיסר והניחה את היין של בית הקיסר בכלי כסף וזהב והתקלקל היין והסריח. אמר לה רבי יהושע - אף התורה כך. אמרה לו - והרי יש אנשים נאים שלומדים תורה? ענה לה - אם אותם אנשים היו מכוערים הם היו לומדים יותר.

(המשך בדף הבא ↓)

ההיא דאתיא: אשה אחת באה לפני רב יהודה מנהרדעא לדין, והתחייבה בדין. אמרה לו - וכי שמואל רבך היה דן כמו שאתה דנת אותי? אמר לה רב יהודה - האם את מכירה אותו? אמרה לו - כן! והוא נמוך ובטנו גדולה ומראהו שחור ושיניו גדולות. אמר לה רבי יהודה - לבזות את שמואל באת, תהיה אותה אשה בנידו! ומתה אותה אשה.

למדנו במשנתנו - האומר 'קונם תבשיל שאיני טועם'... מותר בביצה טורמיטא:

מאי ביצה טורמיטא? אמר שמואל, עבד שיודע לעשות אותה שווה אלף דינרים, שהוא לוקח את הביצה ומכניס אותה 1000 פעמים במים חמים ו-1000 פעמים במים קרים עד שהיא נהיית קטנה ואפשר לבלוע אותה כמו שהיא בלי ללעוס. ואם יש לאדם פצע במעיים הוא בולע אותה והפצע נדבק בביצה, וכשהיא יוצאת ממעיו כשעושה צרכיו היא יוצאת שלימה ולפי המראה שלה הרופא יודע איזו תרופה לתת וכיצד הוא יתרפא.

שמואל היה בודק את הפצע הנ"ל בדבר שנקרא 'קולחא' (= לפי שהוא לא ידע לעשות ביצה טורמיטא. ויש מפרשים שקולחא היא ביצה טורמיטא), וכשהקולחא היה בודק אותו הוא היה מתעלף מרוב כאב עד שאשתו היתה בוכה עליו ותולשת את שערות מרוב דאגה.

*

תנן התם: למדנו במשנה במס' מעשרות - פועל שעובד בכלופסין (= מין תאנים) אסור לו לאכול מתאנים הנקראות 'בנות שבע' (= מין אחר של תאנים), וכן להיפך. **ביאור:** נאמר בתורה "כִּי תֵבֵא בְּכֶרֶם רֶעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנֶפֶשְׁךָ שְׂבֻעָה וְאֵל כְּלִיךָ לֹא תִתֵּן", כלומר פועל שעובד בכרם של חבירו מותר לו לאכול מהענבים של חבירו בשעה שעובד בכרם, אבל אסור לו לאכול מהתאנים של חבירו, לפי שמותר לו לאכול רק מאותו מין שעוסק בו.

מאי כלופסין וכו'? מין תאנים שעושים מהם תבשיל הנקרא 'לפדי'.

ההוא גברא: היה אדם שנתן את עבדו לחבירו כדי שילמד אותו להכין 1000 סוגים של התבשיל 'לפדי', והוא לימד אותו רק 800 סוגים, הזמין אותו אדם את חבירו לדין תורה לפני רבי. אמר רבי - אבותינו אמרו 'נְשִׂינוּ טוֹבָה' (= ע"ש הפסוק באיכה "וַתִּזְנַח מִשְׁלוֹם נַפְשִׁי נְשִׂיתִי טוֹבָה") כלומר שהם ראו טובה בזמן שבית המקדש היה קיים, ושכחו אותה לאחר החורבן, אבל אנחנו אפילו בעינים שלנו לא ראינו כזאת טובה,

שאנחנו מעולם לא ידענו שאפשר להכין כ"כ הרבה מיני תבשיל (= רבי התפלא שאותם אנשים היו בקיאים בכ"כ הרבה מיני תענוג).

*

רבי עבד ליה הלוא: רבי עשה חתונה לבנו רבי שמעון, וכתב על בית החופה - 24,000 ריבוא דינרים (= 240 מיליון דינרים, רבי היה עשיר גדול. ויש שביארו זאת בדרך רמז) יצאו עבור החתונה הזאת. ולא הזמין רבי את בר קפרא לחתונה, לפי שבר קפרא היה בדחן ורבי חשש שמא הוא יעשה דבר שחוק (= כפי שיבואר לקמן שביום שרבי היה מחייך היתה באה פורענות לעולם). בר קפרא הקפיד על רבי שלא הזמין אותו ואמר לו - אם הקב"ה משפיע כזאת טובה לעוברי רצונו ק"ו שהוא ישפיע טובה לעושי רצונו (= שהוא גינה אותו על שלא הזמין). הזמינו רבי לחתונה, אמר לו בר קפרא - אם הקב"ה משפיע כזאת טובה בעולם הזה לעושי רצונו, ק"ו שהוא ישפיע להם לעולם הבא (= שהתחיל לספר בשבחו של רבי על שהזמינו).